

ЗВІТ

Про результати акредитаційної експертизи освітньої програми

Заклад вищої освіти	Херсонський державний університет
Освітня програма	47708 Географія
Рівень вищої освіти	Доктор філософії
Спеціальність	106 Географія

Цей звіт складений за наслідками акредитаційної експертизи згаданої вище освітньої програми, що проводилася Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

Звіт є результатом роботи експертної групи. Його основним призначенням є систематизація отриманої інформації, її аналіз та безпосереднє оцінювання якості освітньої програми. Звіт призначений як безпосередньо для закладу вищої освіти, так і для широкої громадськості. Він є публічним документом та буде оприлюднений на сайтах Національного агентства і закладу вищої освіти. Він також є підставою для прийняття подальших рішень галузевою експертною радою та Національним агентством.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

Загальні відомості

1. Інформація про освітню програму

Назва ЗВО	Херсонський державний університет
Назва ВСП ЗВО	не застосовується
ID освітньої програми в ЄДЕБО	47708
Назва ОП	Географія
Галузь знань	10 Природничі науки
Спеціальність	106 Географія
Спеціалізація (за наявності)	відсутня
Рівень вищої освіти	Доктор філософії
Вид освітньої програми	Освітньо-наукова

2. Відомості про склад експертної групи та акредитаційну експертизу

Склад експертної групи	Приходько Микола Миколайович, Брайнінгер Ольга Іванівна, Яворська Вікторія Володимирівна (керівник)
Залучений представник роботодавців	не застосовується
Дати візиту до ЗВО	18.10.2021 р. – 20.10.2021 р.

3. Посилання на документи, які підлягають оприлюдненню закладом вищої освіти на своєму вебсайті

Відомості про самооцінювання ОП <https://www.kspu.edu/FileDownload.ashx/%D0%92%D1%96%D0%B4%D0%BE%D0%BC%D0%BE%D1%81%D1%82%D1%96%20%D0%BF%D1%80%D0%BE%20%D1%81%D0%B0%D0%BC%D0%BE%D0%BE%D1%86%D1%96%D0%BD%D1%8E%D0%B2%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F%20106%20%D0%93%D0%B5%D0%BE%D0%B3%D1%80%D0%B0%D1%84%D1%96%D1%8F.pdf?id=2c9d5d7f-2550-47c5-9a4b-f39c84e86a91>

Програма візиту експертної групи https://www.kspu.edu/About/Faculty/Faculty_of_biolog_geograf_ecol/ChairSocialEconomicGeography/graduateschool.aspx

4. Інформація про наявність у звіті інформації з обмеженим доступом

Звіт не містить інформацію з обмеженим доступом

I. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації з підстав, не пов'язаних із відповідністю критеріям оцінювання якості освітньої програми:

відсутні

II. Резюме

Загальні враження про ОП, найголовніші висновки щодо відповідності Критеріям

Освітньо-наукова програма "Географія" та освітня і наукова діяльність за нею відповідають критеріям, викладеним у Додатку до Положення про акредитацію освітніх програм, з невеликими, що не є суттєвими. Освітньо-наукова програма є актуальною, підготовлені за нею фахівці вищої кваліфікації затребувані на ринку праці. Її опанування забезпечує здобувачу набуття компетентностей та оволодіння результатами навчання, зазначених у ній. Освітній процес за ОП здійснюється відповідно до вимог провадження освітньої діяльності. Матеріально-технічне забезпечення повністю відповідає сучасним вимогам. На програмі навчаються зацікавлені здобувачі, а форми і методи навчання враховують студентоцентризований підхід, принципи академічної свободи та доброчесності. Навчальний процес та наукове керівництво забезпечують науково-педагогічні та наукові працівники відповідної освіти і кваліфікації. Гарант освітньої програми має активну позицію щодо забезпечення якості освітнього процесу та подальшого удосконалення ОП. Виявлені недоліки та слабкі сторони ОП не знижують загальне позитивне враження, а визначають перспективи подальшого розвитку освітньої програми.

Підсумок сильних сторін програми та позитивних практик

1. Актуальність освітньої програми, яка враховує потреби ринку праці у фахівцях вищої кваліфікації здатних розв'язувати проблеми у галузі географічних наук за напрямками: загальна та регіональна географія, геопланування територій, берегознавство, природокоритування; 2. Активна робота гаранта ОП та представників адміністративного персоналу у щодо забезпечення якості освітнього процесу та подальшого удосконалення ОП. 3. Фаховий кадровий потенціал НПП, що викладає на ОП та наукових керівників, які також є активними дослідниками. Висока публікативна активність НПП та наукових керівників у виданнях, що індексуються наукометричними базами Scopus та Web of Science. 4. Сучасна матеріально-технічна база, яка достатня для забезпечення якісного освітнього процесу та виконання науково-дослідної роботи НПП, науковими керівниками та здобувачами. 5. Тісний зв'язок з роботодавцями, реальне залучення їх представників до перегляду та модернізації ОП та їхня участь в організації освітнього процесу на ОП. 6. Дотримання принципів академічної свободи та доброчесності, реалізація студентоцентризованого підходу, як в освітньому процесі, так і при дослідницькій роботі на ОП. Всебічна допомога і сприяння аспірантам щодо проведення власних наукових досліджень і апробації їх результатів, участі у міжнародних конференціях, наукових проєктах та грантових програмах. 7. Рівень підготовки випускників демонструє їх професіоналізм, обізнаність та затребуваність на ринку праці, що вказує на ефективність освітнього процесу на ОП «Географія». 8. В ОП 2021 р. враховано вимоги професійного стандарту на групу професій «Викладачі закладів вищої освіти» (ЗК6, ЗК7). 9. Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів, забезпечує їхню підготовку до дослідницької та викладацької діяльності у галузі географічних наук. 10. Наукові керівники є активними дослідниками, тому їхня участь у наукових проєктах, забезпечує можливість пропонувати аспірантам нові напрямки наукових досліджень. 11. ХДУ забезпечує аспірантам можливість проводити і апробувати результати власних наукових досліджень, надає їм можливість брати участь у наукових конференціях, програмах міжнародного обміну та міжнародних наукових проєктах.

Підсумок слабких сторін програми та рекомендації з її удосконалення

1. Популяризувати неформальну та інформальну освіту для здобувачів на даній ОП, за рахунок активної інформаційної кампанії щодо покращення обізнаності здобувачів про ці форми освіти та можливості визнання результатів навчання за ними. Підвищити рівень залучення аспірантів до національних та міжнародних конкурсів з науково-дослідної роботи. 2. При проведенні анкетування здобувачів ВО основні питання акцентовані на оцінювання та визначення рівня їх задоволеності переважно освітньою підтримкою та якістю викладання дисциплін. Відсутні запитання, що стосуються рівня задоволення освітнім середовищем, практичною підготовкою, матеріально-технічного забезпечення, організаційною, інформаційною, консультативною та соціальною підтримкою тощо. 3. Посилити роботу щодо забезпечення можливостей академічної мобільності здобувачів та викладачів, зокрема через укладання договорів із закордонними ЗВО та іншими установами. 4. Оскільки однією з основних особливостей ОП є те, що вона спрямована на підготовку фахівців, здатних обґрунтовувати створення нових та забезпечувати належне функціонування існуючих природно-заповідних об'єктів, при розробленні (оновленні) ОП доцільно було б врахувати пропозиції представників природоохоронних установ. Рекомендації: 1. Зробити на офіційному вебсайті ХДУ електронне портфоліо викладачів та наукових керівників здобувачів. Заповнити їхні профілі в Scopus, ORCID, ResearcherID тощо. 2. Розширити анкетування здобувачів ВО питаннями щодо визначення рівня їх задоволення освітнім середовищем, матеріально-технічним забезпеченням, практичною підготовкою, організаційною, інформаційною, консультативною та соціальною підтримкою тощо. 3. Поглибити співпрацю з роботодавцями щодо подальшого розвитку ОП та розглянути можливість включити до складу робочої групи її розробників представників природоохоронних установ. 4. Посилити інформування стейкхолдерів щодо можливості надати свої пропозиції та рекомендації щодо розвитку та вдосконалення ОП, скориставшись відповідною формою на сайті ЗВО. до вдосконалення системи обрання вибіркових ОК. 4. Популяризувати академічну мобільність серед аспірантів, активізувати міжнародну співпрацю ЗВО з метою забезпечення

можливостей участі в академічній мобільності для здобувачів вищої освіти. 5. Популяризувати можливості та перспективи, які відкриває перед аспірантами неформальна освіта.

III. Аналіз

У цьому розділі експертна група описує встановлені під час акредитаційної експертизи фактичні обставини, аналізує та оцінює їх, а також надає свої рекомендації щодо удосконалення ОП та діяльності за нею за окремими критеріями.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми:

1. Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти.

ОНП має чітко сформульовані цілі: «підготовка висококваліфікованих фахівців, які оволоділи сучасною методологією географії, які здатні самостійно вирішувати наукові завдання в сфері географії та представляти їх у вигляді закінченого наукового продукту, а також здійснювати науково-педагогічну діяльність у закладах вищої освіти». Цілі ОНП відповідають місії та стратегії ЗВО, які відображені в Декларації корпоративної культури учасників освітнього процесу Херсонського державного університету (пункт 3.2; <https://www.kspu.edu/About/corporateculture.aspx>), зокрема: – розширення можливостей для реалізації персональної освітньої траєкторії розвитку студентів; – формування інноваційного освітнього наукового простору для забезпечення розвитку потенціалу та можливості самореалізації університетської спільноти; – забезпечення високих вимог ринку праці фахівцями нової формації, здатними працювати в умовах швидкозмінного, багатофункціонального середовища; – вплив на соціально-економічний розвиток суспільства через трансфер інноваційних технологій, реалізацію місії центру комунікації бізнесу, науки, освіти, влади. Очікуване застосування набутих аспірантами компетентностей та унікальність ОНП в тому, що вона спрямована на підготовку фахівців, здатних ефективно реалізовувати завдання регіонального планування територіальних об'єктів, обґрунтовувати створення нових та забезпечувати належне функціонування існуючих природно-заповідних об'єктів, проводити моніторингові дослідження берегових зон.

2. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін.

Цілі та ПРН ОНП формувалися з урахуванням пропозицій та потреб стейкхолдерів. В розробці ОНП брали участь науково-педагогічні працівники, здобувачі вищої освіти, роботодавці. До складу робочої групи розробників ОНП входять Гукалова І.В. (доктор географічних наук, старший науковий співробітник Інституту географії НАН України), Сімченко С.В. (аспірант кафедри географії та екології ХДУ). Під час перегляду ОНП 2020 р. Гукалова І.В. запропонувала врахувати Професійний стандарт викладача закладу вищої освіти; проф. Мезенцев К.В. (звідувач кафедри економічної та соціальної географії Київського національного університету імені Тараса Шевченка) запропонував розширити спектр вибіркових компонентів шляхом включення освітньої компоненти, пов'язаної з плануванням територіальних процесів і регіонального розвитку; представники Наукового товариства студентів, аспірантів та докторантів ХДУ запропонували збільшити загальну кількість кредитів ОНП з 30 до 40. Зазначені пропозиції стейкхолдерів враховано в редакції ОНП 2021 р. (ЗК6, ЗК7, ВК4). На зустрічі з роботодавцями підтверджено їх участь в розробленні/перегляді ОНП. Здобувачі вищої освіти мають можливість брати участь в обговоренні ОНП на засіданнях робочої групи, вченої ради факультету біології, географії та екології; під час опитувань здобувачів відділом забезпечення якості освіти (<http://www.kspu.edu/About/DepartmentAndServices/QAssurance.aspx>). ОНП 2020 р. і 2021 р. розміщено на сайті ХДУ, чим забезпечено можливість доступу до них для всіх стейкхолдерів. Свої пропозиції та рекомендації щодо ОНП «Географія» стейкхолдери можуть надати, скориставшись відповідною формою (https://www.kspu.edu/About/DepartmentAndServices/DDoctorants/Educational_and_scientific_programs/onp106.aspx). Однак фактів використання цієї форми та механізмів реагування на звернення не надано. Незважаючи на те, що, виходячи з аналізу цілей, ПРН, ОК ОНП, спілкування з гарантом ОНП, аспірантами, роботодавцями, однією з основних цілей ОНП є підготовка фахівців, здатних обґрунтовувати створення нових та забезпечувати належне функціонування існуючих природно-заповідних об'єктів, ЕГ не вдалося знайти належних доказів (фактів та форм) залучення представників природоохоронних установ до формулювання цілей та ПРН ОНП.

3. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм.

При формуванні цілей та ПРН ОНП враховано тенденції розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм. Цілі та ПРН ОНП (зокрема: ПРН 01, ПРН 02, ПРН 05, ПРН 07, ПРН 10) сформульовано відповідно до зростаючих вимог, що стосуються теоретичної та практичної підготовки випускників, вміння застосовувати ГІС-технології, оцінювати і прогнозувати фізико-географічні та суспільно-географічні процеси, визначати потенціал територій щодо здійснення господарської діяльності, аналізувати регіональні ландшафтні відмінності та особливості соціально-економічного розвитку та узгоджуються з оперативними цілями 2 та 5 Державної стратегії регіонального розвитку на 2021-2027 роки (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/695-2020-п#Text>). Гарант ОНП, Пилипенко І.О., входить до складу робочої групи з розробки Стратегії регіонального розвитку Херсонської області на період до 2027 року (https://khoda.gov.ua/image/catalog/files/27_311%20від%2024.10.19.pdf). ПРН 01, ПРН 09 ОНП спрямовано на підготовку висококваліфікованих фахівців, здатних здійснювати науково-педагогічну діяльність у закладах вищої освіти, що є позитивним аспектом в контексті зростаючих вимог до забезпечення якості вищої освіти в Україні. Галузевий та регіональний контекст враховано шляхом включення в ОНП дисциплін, які відповідають предметній області географії, мають регіональне спрямування та базуються на фактичних даних про географічні процеси і явища в межах Херсонської області («Методологія і методи географічних досліджень», «Сучасні концепції природничої та суспільної географії», «Організація суспільно-географічних досліджень та експедицій», «Організація природничо-географічних досліджень та експедицій», «Менеджмент берегових зон безприпливних морів», «Стратегії та планування просторового розвитку»). Гарант ОНП під час зустрічі з ЕГ повідомив, що при розробленні ОНП використано досвід Київського національного університету імені Тараса Шевченка, Львівського національного університету імені Івана Франка, Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна, Одеського національного університету імені І.І. Мечникова, а також Клайпедського університету (Литовська республіка). Зокрема: ОК 4 «Методологія і методи географічних досліджень» є результатом вивчення досвіду вищезазначених університетів України, в яких сформовано і функціонують визнані наукові географічні школи; ВК 4 «Менеджмент берегових зон безприпливних морів» запроваджено в освітній процес за результатом спільної наукової роботи доц. Давидова О.В. з представниками Клайпедського університету щодо дослідження динаміки берегових процесів в межах Куршської коси Балтійського моря (подібність динамічних процесів в безприпливних морях України та Литви стала підставою для запровадження даного ОК в ОНП). Під час спілкування ЕГ із представниками роботодавців встановлено, що вони зацікавлені у працевлаштуванні випускників, які навчаються за даною ОНП.

4. Освітня програма дозволяє досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності). За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти, програмні результати навчання повинні відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня.

ССтандарт вищої освіти за третім рівнем вищої освіти спеціальності «106 Географія» на час створення та введення у дію ОНП (протокол засідання вченої ради Херсонського державного університету від 23.06.2021 р. №17), а також проведення акредитації ОНП відсутній. ПРН ОНП відповідають 8 рівню Національної рамки кваліфікацій (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-п#Text>) за такими дескрипторами: знання (ПРН.01, ПРН.02, ПРН.03.), уміння/навички (ПРН.02, ПРН.03, ПРН.05, ПРН.06, ПРН.07, ПРН.08), комунікація (ПРН.04, ПРН.09, ПРН.10), відповідальність і автономія (ПРН.04, ПРН.05, ПРН.07, ПРН.11).

Загальний аналіз щодо Критерію 1:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 1.

1. ОНП має чітко сформульовані цілі, що відповідають основним пріоритетам розвитку ЗВО. Аналіз ОНП, зустрічей зі стейкхолдерами дозволяє ЕГ зробити висновок, що випускники ОНП користуються і будуть користуватися попитом на ринку праці, а потенційні роботодавці потребують збільшення обсягів випуску за даною ОНП.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 1.

1. Оскільки однією з основних особливостей ОНП є те, що вона спрямована на підготовку фахівців, здатних обґрунтовувати створення нових та забезпечувати належне функціонування існуючих природно-заповідних об'єктів, при розробленні (оновленні) ОНП доцільно було б врахувати пропозиції представників природоохоронних установ. Рекомендації: 1. Поглибити співпрацю з роботодавцями щодо подальшого розвитку ОНП та розглянути можливість включити до складу робочої групи її розробників представників природоохоронних установ. 2. Посилити інформування стейкхолдерів щодо можливості надати свої пропозиції та рекомендації щодо розвитку та вдосконалення ОНП, скориставшись відповідною формою на сайті ЗВО.

Рівень відповідності Критерію 1.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 1.

ОНП в контексті критерію 1 загалом відповідає рівню В. Це забезпечується обґрунтованою унікальністю ОНП, урахуванням позицій та потреб здобувачів вищої освіти, роботодавців, академічної спільноти та інших стейкхолдерів при її розробленні/оновленні. Вказані вище недоліки мають рекомендаційний характер та суттєво не знижують якість підготовки аспірантів за ОНП.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми:

1. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності).

На сайті ЗВО розміщено ОНП 2020 р. та ОНП 2021 р. (https://www.kspu.edu/About/DepartmentAndServices/DDoctorants/Educational_and_scientific_programs/onp106.aspx). Згідно цих документів загальний обсяг ОНП 2020 р. становить 30 кредитів ЄКТС, обсяг ОНП 2021 р. – 40 кредитів ЄКТС, що відповідає вимогам ст. 5 Закону України «Про вищу освіту» та Постанові Кабінету Міністрів України № 261 від 23.03.2016 р. «Про затвердження Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії у закладах вищої освіти (наукових установах)». ОНП передбачає освітні компоненти двох видів: обов'язкові та вибіркові. Загальний обсяг обов'язкових компонентів 22 кредити. ОНП відповідає постанові КМУ № 261 від 23.03.2016 р. та включає 4 складових, що передбачають набуття аспірантом компетентностей відповідно до НРК: 1-ша («здобуття глибинних знань із спеціальності...») – 6 кредитів; 2-га («оволодіння загальнонауковими (філософськими) компетентностями...») – 4 кредити; 3-тя («набуття універсальних навичок дослідника...») – 6 кредитів; 4-та («здобуття мовних компетентностей») – 6 кредитів. Із загальної кількості кредитів 18 кредитів (45 %) ОНП 2021 р. становлять вибіркові компоненти (із циклу загальної підготовки: ВК1 – 3 кредити, ВК2 – 5 кредитів; із циклу професійної підготовки: ВК3 – 5 кредитів; ВК4 – 5 кредитів), що відповідає ст. 62 Закону України «Про вищу освіту». Стандарт вищої освіти спеціальності 106 «Географія» за третім освітньо-науковим рівнем на момент проведення експертизи відсутній.

2. Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, складають логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дозволяють досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання.

Зміст ОНП відповідає вимогам п. 27 «Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії у закладах вищої освіти (наукових установах)», затвердженому Постановою КМУ № 261 від 23.03.2016 р. Порядок визначає, що ОНП має включати не менше 4 складових, що передбачають набуття аспірантом компетентностей відповідно до НРК: 1) здобуття глибинних знань із спеціальності, за якою аспірант проводить дослідження, зокрема засвоєння основних концепцій, розуміння теоретичних і практичних проблем, історії розвитку та сучасного стану наукових знань за обраною спеціальністю, оволодіння термінологією з досліджуваного наукового напрямку; 2) оволодіння загальнонауковими (філософськими) компетентностями, спрямованими на формування системного наукового світогляду, професійної етики та загального культурного кругозору; 3) набуття універсальних навичок дослідника, зокрема презентації результатів власного наукового дослідження, застосування сучасних інформаційних технологій у науковій діяльності, проведення навчальних занять, управління науковими проектами реєстрації прав інтелектуальної власності; 4) здобуття мовних компетентностей. Перша складова в ОНП забезпечується такими ОК: «Методологія і методи географічних досліджень», «Сучасні концепції природничої і суспільної географії»; друга складова забезпечується ОК «Історія та філософія науки», «Сучасні освітні технології та наукова дипломатія»; третя – «Методологія і методи географічних досліджень», «Сучасні освітні технології та наукова дипломатія», «Аспірантська практика»; четверта – іноземна мова. Аналіз «Структурно-логічної схеми освітньої програми» й «Матриці відповідності програмних результатів навчання, освітніх компонентів, методів навчання та оцінювання» (Таблиця з відомостей про самооцінювання) дозволяє зробити висновок, що обов'язкові ОК, включені до ОНП, відповідають предметній області, складають логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дозволяють досягти заявлених цілей та ПРН.

3. Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеній для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною).

Стандарт вищої освіти України третього (освітньо-наукового) рівня за спеціальністю 106 «Географія» на час проведення акредитації відсутній, а стандарт вищої освіти України другого (магістерського) рівня за спеціальністю 106 «Географія» визначає такий теоретичний зміст предметної області: «основні теорії та концепції територіальної (геопросторової) організації географічної оболонки Землі, природні і соціально-економічні закономірності її формування та функціонування». Аналіз ОНП, силабусів обов'язкових та вибіркових ОК, дозволяє стверджувати, що зміст ОНП відповідає предметній області географії. ОК4 («Методологія і методи географічних досліджень») та ОК5 («Сучасні концепції природничої і суспільної географії»), є методологічною та теоретичною базою предметної області. ВК3 («Організація суспільно-географічних досліджень та експедицій», «Організація природничо-географічних досліджень та експедицій») та ВК4 («Менеджмент берегових зон безприпливних морів», «Стратегії та планування просторового розвитку») – конкретизують напрям наукового дослідження (природнича географія, економічна та соціальна географія або суспільна географія). Засвоєння ОК4 та ОК5 допоможе аспіранту обрати та застосувати у власних наукових дослідженнях сучасні методи та підходи у галузі географії. ВК3 спрямовані на оволодіння здобувачем конкретних наукових методів дослідження. ВК4 формують основу для розроблення аспірантами науково-обґрунтованих конструктивних пропозицій та рекомендацій.

4. Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін у обсязі, передбаченому законодавством.

Формування індивідуальної освітньої траєкторії регламентується такими Положеннями ЗВО: «Про організацію освітнього процесу в ХДУ» (<http://www.kspu.edu/About/DepartmentAndServices/DMethodics/EduProcess.aspx>) (зокрема п. 3.5.2.), «Про підготовку здобувачів вищої освіти ступеня доктор філософії та доктора наук в ХДУ» (http://www.kspu.edu/About/DepartmentAndServices/DDoctorants/Normative_framework.aspx) (зокрема п. 5.2., п. 6.4), «Про порядок і умови обрання освітніх компонент/навчальних дисциплін за вибором здобувачами вищої освіти у ХДУ» (<http://www.kspu.edu/About/DepartmentAndServices/DMethodics/EduProcess.aspx>), Дисципліни за вибором складають 45 % загального обсягу ОНП, що перевищує мінімальний їх обсяг (25%), визначених вищенаведеними Положеннями та Законом України «Про вищу освіту». Здобувачі обирають 2 дисципліни із циклу загальної підготовки (ВК1 і ВК2) і 2 дисципліни із циклу професійної підготовки (ВК3, ВК4) (4 блоки по 2 дисципліни; в кожному блоці аспірант має обрати одну з них). Обрані дисципліни вносяться до індивідуального плану аспіранта. Така система вибору дещо обмежує свободу формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів вищої освіти. Під час зустрічі з адміністрацією ЗВО ЕГ повідомлено про те, що в університеті ведеться робота щодо вдосконалення системи обрання вибіркових ОК. В ОНП та НП вибіркові ОК з циклу професійної підготовки (ВК3) мають близькі за змістом назви: «Організація суспільно-географічних досліджень та експедицій» та «Організація природничо-географічних досліджень та експедицій». Силабусів вибіркових ОК з циклу професійної підготовки (ВК3 та ВК4) ЕГ не надано та на сайті ЗВО не розміщено, у зв'язку з чим ЕГ не змогла оцінити змістовне наповнення та відмінність цих ОК. Під час зустрічі з аспірантами встановлено, що вони володіють інформацією щодо можливості вибору навчальних дисциплін, ознайомлені з їх переліком, можуть одержати консультацію в наукового керівника, гаранта ОНП та здійснити вибір навчальних дисциплін серед передбачених ОНП.

5. Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності.

Аспірантська практика регламентується «Положенням про аспірантську практику ХДУ» (http://www.kspu.edu/About/DepartmentAndServices/DDoctorants/Postgraduate_Study/praktika.aspx). ОНП та НП передбачено аспірантську (педагогічну) 2-х тижневу практику на 2-му курсі (в 4 семестрі) обсягом 3 кредити ЄКТС (90 годин), яка відбувається на кафедрі географії та екології ХДУ та є обов'язковою компонентою практичної підготовки аспірантів (ОК6), яка формує, зокрема ЗК 04, ЗК 05, ФК 01, ФК 03, ФК 08, ФК 09 ОНП. Також практична підготовка аспірантів здійснюється під час вивчення ОК циклу професійної підготовки НП 2021 р., які є практично орієнтованими та дозволяють здобувачам отримати необхідні практичні навички та фахові компетентності, зокрема ЗК 01, ЗК 02, ЗК 04, ЗК 05, ФК 01, ФК 04, ФК 05, ФК 07, ФК 08, ФК 09 ОНП. Тобто, ОНП та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка забезпечує здобуття компетентностей, необхідних для подальшої професійної діяльності. Під час зустрічей здобувачі та випускники висловили задоволення компетентностями, здобутими під час практичної підготовки за ОНП.

6. Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills), що відповідають заявленим цілям.

ОНП передбачає набуття аспірантами соціальних навичок (soft skills) та включає достатній перелік освітніх компонентів, що дозволяють отримати програмні компетентності, які можна віднести до soft skills, а саме: ОК1 – «Іноземна мова» (здатність працювати в міжнародному контексті; здатність до філософської та наукової аргументації, володіння соціальними навичками, необхідними для професійної діяльності, організації наукового дослідження та представлення його результатів); ОК2 – «Історія та філософія науки» (здатність дотримуватись етики досліджень, а також правил академічної доброчесності в наукових дослідженнях та науково-педагогічній діяльності; здатність до філософської та наукової аргументації, володіння соціальними навичками, необхідними для

професійної діяльності, організації наукового дослідження та представлення його результатів); ОК3 – «Сучасні освітні технології та наукова дипломатія» (здатність працювати в міжнародному контексті; здатність розробляти проекти та управляти ними; здатність до філософської та наукової аргументації, володіння соціальними навичками, необхідними для професійної діяльності, організації наукового дослідження та представлення його результатів). Крім того й інші освітні компоненти загальної та професійної підготовки ОНП мають окремі теми, які дозволяють набуття певних соціальних компетенцій. Набуття соціальних навичок відбувається під час проведення навчальних занять та позааудиторних заходів, участі у студентському самоврядуванні тощо. Також здобувачі вищої освіти підвищують свої соціальні навички шляхом участі в роботі колегіальних органів (аспіранти Сімченко С.В. та Нападівська Г.Ю. є членами вченої ради факультету біології, географії та екології).

7. Зміст освітньої програми ураховує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності).

В ОНП 2021 р. враховано вимоги професійного стандарту на групу професій «Викладачі закладів вищої освіти» (ЗК6, ЗК7).

8. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) реалістично відбиває фактичне навантаження здобувачів, є відповідним для досягнення цілей та програмних результатів навчання.

Самостійна робота студентів ЗВО регламентуються «Положенням про організацію освітнього процесу в ХДУ» та «Положенням про організацію самостійної роботи студентів у ХДУ» (<http://www.kspu.edu/About/DepartmentAndServices/DMethodics/EduProcess.aspx>). Самостійна робота складає 2/3 загального навчального часу конкретної дисципліни. Освітні компоненти НП 2021 р. включають як аудиторне навантаження, так і самостійну роботу, обсяг якої за дисциплінами відповідає вимогам п. 1.2 Положення. Загальне навантаження за НП становить 1200 год., з яких на аудиторну роботу припадає 370 год. (164 год. лекцій, 206 год. практичних/семінарських занять), або 30,83 % загального навантаження; на аспірантську практику – 90 год. (7,5% загального навантаження); на самостійну роботу – 740 год. (61, 67 % загального навантаження). Під час спілкування з здобувачами ВО ЕГ встановлено, що обсяг окремих ОК, співвідношення між аудиторною та самостійною роботою реалістично відбивають їх фактичне навантаження, скарги на перевантаженість самостійною роботою у них відсутні.

9. У разі здійснення підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти структура освітньої програми та навчальний план узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти.

ОНП не передбачає підготовку здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти.

Загальний аналіз щодо Критерію 2:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 2.

1. ОК, включені до ОНП, не лише відповідають предметній області, логічно пов'язані між собою та в сукупності дозволяють досягти заявлених цілей та ПРН, але й надають здобувачам ВО широкі можливості для теоретичної та практичної реалізації їх наукових інтересів. 2. Роботодавці співпрацюють і готові до подальшої співпраці щодо вдосконалення ОНП, проведення практичної підготовки здобувачів з перспективою їх подальшого працевлаштування. 3. В ОНП 2021 р. враховано вимоги професійного стандарту на групу професій «Викладачі закладів вищої освіти» (ЗК6, ЗК7).

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 2.

1. Система вибору, при якій здобувачі обирають 2 дисципліни із циклу загальної підготовки (ВК1 і ВК2) і 2 дисципліни із циклу професійної підготовки (ВК3, ВК4) (4 блоки по 2 дисципліни; в кожному блоці аспірант має обрати одну з них), дещо обмежує свободу формування їх індивідуальної освітньої траєкторії. 2. В ОНП та НП вибіркові ОК з циклу професійної підготовки (ВК3) мають близькі за змістом назви: «Організація суспільно-географічних досліджень та експедицій» та «Організація природничо-географічних досліджень та експедицій». Силабусів вибірових ОК з циклу професійної підготовки (ВК3 та ВК4) ЕГ не надано та на сайті ЗВО не розміщено, у зв'язку з чим ЕГ не змогла оцінити змістовне наповнення та відмінність цих ОК. Рекомендації: 1. Продовжити роботу щодо вдосконалення системи обрання вибірових ОК. 2. Розробити (за відсутності) силабуси вибірових ОК з циклу професійної підготовки (ВК3, ВК4) та розмістити на сайті університету.

Рівень відповідності Критерію 2.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 2.

ОНП в контексті критерію 2 загалом відповідає рівню В. Це забезпечується чіткою відповідністю ОК предметній області, які логічно пов'язані між собою та в сукупності дозволяють досягти заявлених цілей та ПРН, надають аспірантам широкі можливості для теоретичної та практичної реалізації їх наукових інтересів. Вказані вище недоліки суттєво не знижують якість підготовки здобувачів вищої освіти за ОНП і можуть бути легко усунуті ЗВО.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання:

1. Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти.

Загальні правила прийому на навчання та «Правила прийому до аспірантури ХДУ у 2021 році» оприлюднено на сайті ЗВО (<http://www.kspu.edu/Entrant/SelectionCommittee/RulesOfEntryToKSU.aspx>). Посилання на «Програму фахового вступного випробування» розміщено на вебсторінках факультету біології, географії та екології, а також кафедри географії та екології ХДУ (https://www.kspu.edu/About/Faculty/Faculty_of_biolog_geograf_ecol/ChairSocialEconomicGeography/graduateschool/Entrance.aspx). Правила достатньо мірою структуровані, викладені чітко і зрозуміло, не містять дискримінаційних положень.

2. Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми.

Відповідно до «Правил прийому до аспірантури ХДУ у 2021 році» (<http://www.kspu.edu/Entrant/SelectionCommittee/RulesOfEntryToKSU.aspx>) прийом до аспірантури здійснюється на конкурсній основі. Вступні іспити складаються з: 1) вступного іспиту зі спеціальності (в обсязі програми освітнього рівня магістра зі спеціальності «Географія»); 2) презентації дослідницької пропозиції вступника до аспірантури, яка є додатковим складником вступного іспиту зі спеціальності; 3) вступного іспиту з іноземної мови в обсязі, що відповідає рівню B2 Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти. Вступник, який підтвердив свій рівень знання англійської (німецької, французької) мови дійсним сертифікатом відповідних тестів (не нижче рівня B2) звільняється від складання вступного іспиту з іноземної мови. Під час визначення результатів конкурсу сертифікати прирівнюються до результатів вступного іспиту з іноземної мови з найвищим балом. Вступникам, які вступають до аспірантури з іншої галузі знань (спеціальності) ніж та, що зазначена в їхньому дипломі магістра (спеціаліста), рішенням Приймальної комісії до аспірантури призначається додатковий вступний іспит, який передуватиме складанню вступних іспитів з іноземної мови та спеціальності. Підготовка до вступного іспиту зі спеціальності здійснюється за «Програмою фахового вступного випробування» (https://www.kspu.edu/About/Faculty/Faculty_of_biolog_geograf_ecol/ChairSocialEconomicGeography/graduateschool/Entrance.aspx). Програма фахового іспиту включає основні питання базових розділів географії (загальна фізична географія, суспільна географія, соціально-економічна географія України, регіональна економічна і соціальна географія світу тощо) та включає питання теоретичних основ взаємодії природи, населення, господарства країн світу та їх регіонів. Зважаючи на вищенаведене ЕГ дійшла висновку, що правила прийому на навчання за ОНП враховують особливості самої освітньої програми.

3. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

У ЗВО визначені правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах (освітніх, наукових), в тому числі й іноземних, та регулюються «Положенням про підготовку здобувачів ступеня доктора філософії та доктора наук в ХДУ» (http://www.kspu.edu/About/DepartmentAndServices/DDoctorants/Normative_framework.aspx) та «Положенням про академічну мобільність студентів ХДУ» (<http://www.kspu.edu/FileDownload.ashx?id=f98dco06-edc0-4abf-9a42-1bce021727af>). Згідно цих документів ХДУ визнає еквівалентними та перераховує результати навчання здобувача вищої освіти у вищому навчальному закладі-партнері (з яким укладено відповідний договір). Перерахування здійснюється на підставі наданого документа з переліком та результатами вивчення навчальних

дисциплін, кількістю кредитів та інформацією про систему оцінювання навчальних здобутків, завіреного в установленому порядку у вищому навчальному закладі-партнері. Результати підсумкової атестації у період навчання у вищому навчальному закладі-партнері представляються за шкалою, прийнятою у вищому навчальному закладі-партнері і переводяться у шкалу, прийняту в ХДУ. Академічна різниця нормативних та вибіркового навчальних дисциплін за індивідуальним навчальним планом визначається ХДУ, але не повинна перевищувати 10 навчальних дисциплін. Серед здобувачів вищої освіти, які навчаються за даною ОНП, практики академічної мобільності не було. Рекомендується: популяризувати академічну мобільність серед здобувачів вищої освіти, активізувати міжнародну співпрацю ЗВО з метою забезпечення можливостей участі аспірантів в академічній мобільності.

4. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті регулюється «Порядком ХДУ про визнання результатів навчання, здобутих у неформальній та інформальній освіті» (<http://www.kspu.edu/About/DepartmentAndServices/DMethodics/EduProcess.aspx>). Згідно Порядку університет може визнати до 10% від загального обсягу кредитів, передбачених ОНП, що здобуті у неформальній чи інформальній освіті. Правила чіткі та зрозумілі, є доступними для всіх учасників освітнього процесу. Практики визнання результатів навчання отриманих у неформальній освіті на ОНП не було.

Загальний аналіз щодо Критерію 3:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 3.

1. Правила прийому до аспірантури, положення про академічну мобільність, порядок визнання результатів навчання, здобутих у неформальній освіті розміщені на сайті ЗВО, доступні, чіткі та зрозумілі здобувачам, не містять дискримінаційних положень.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 3.

Практика участі аспірантів в програмах академічної мобільності та практика визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, відсутні. Рекомендації: 1. Популяризувати академічну мобільність серед аспірантів, активізувати міжнародну співпрацю ЗВО з метою забезпечення можливостей участі в академічній мобільності для здобувачів вищої освіти. 2. Популяризувати можливості та перспективи, які відкриває перед аспірантами неформальна освіта.

Рівень відповідності Критерію 3.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 3.

ОП має значний рівень узгодженості з якісними характеристиками за підкритеріями 3.1-3.4. Тому зроблено висновок, що ОП відповідає рівню В за критерієм 3. Вказані вище недоліки мають рекомендаційний характер та не знижують якість підготовки аспірантів за ОНП.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою:

1. Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи.

Під час аналізу матеріалів СО, зустрічей зі здобувачами та викладачами ЕГ зазначає, що організація навчання і викладання, в т.ч. форми та методи, регламентуються Положенням про організацію освітнього процесу у ХДУ (Наказ ХДУ від 02.09.2020 № 789-Д). <http://www.kspu.edu/About/DepartmentAndServices/DMethodics/EduProcess.aspx>. Згідно зазначеного положення

формами навчальних занять є лекції, лабораторні, практичні, семінарські, самостійна робота, консультації, контрольні заходи.. Їх збалансоване поєднання в межах ОНП дає змогу здобувачам досягти ПРН. Методи та форми навчання зазначаються у силабусі до кожної ОК https://www.kspu.edu/About/Faculty/Faculty_of_biolog_geograf_ecol/ChairSocialEconomicGeography/graduateschool/Syllabus.aspx Здобувачі підтвердили під час зустрічей, що освітній процес відповідає їх потребам та позитивно оцінили навчання за ОНП. У Статуті ХДУ пріоритетним є студентоцентризований підхід при підготовці фахівців та орієнтований на взаємну повагу у стосунках між працівниками, викладачами, аспірантами й докторантами. Здобувачі самостійно обирають наукових керівників та тематику наукової роботи. Академічна свобода здобувачів вищої освіти забезпечується можливістю вільно обирати зміст і форми своєї навчальної та наукової роботи. Здобувачі мають право на вибір навчальних дисциплін у межах, передбачених ОНП та навчальним планом, в обсязі, що становить не менш як 25 % загальної кількості кредитів ЄКТС. ЕГЗазначає, що наявна процедура вільного вибору здобувачами третього рівня в ХДУ реалізована не в повній мірі.

2. Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб).

Інформація про цілі, зміст та програмні результати навчання а також порядку та критеріїв оцінювання, для кожної ОК міститься у силабусах дисциплін та у робочих програмах практик https://www.kspu.edu/About/Faculty/Faculty_of_biolog_geograf_ecol/ChairSocialEconomicGeography/graduateschool/Syllabus.aspx Крім того, «Порядок підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у ХДУ», який регламентує процес підготовки здобувачів третього рівня розміщення на сторінках ХДУ (коротке посилання <http://surl.li/aojby>) Інформація про форми контролю, порядок проведення контрольних заходів надається викладачем на початку вивчення дисципліни, а також наявна у силабусах. Здобувачі мають змогу отримати індивідуальне консультування через електронну пошту викладача чи безпосередньо на кафедрі. Бесіда із здобувачами вищої освіти підтвердила, що їх також знайомлять із порядком та критеріями оцінювання переважно на першому занятті з дисципліни і вони за необхідності мають можливість уточнити окремі питання.

3. Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми.

Процес навчання та досліджень здобувачів. ВО узагальнює в собі їх ефективне поєднання. Даний процес забезпечується освітньою складовою на 1-2 курсі навчання, що дозволяє сформувати необхідні знання та навички у науковій роботі здобувача, та подальшою дослідницькою складовою. «Порядок підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у ХДУ», (коротке посилання <http://surl.li/aojby>) регламентує організацію ОП за третім рівнем вищої освіти як поєднання двох складових: освітньої (навчальної) та наукової (дослідницької). Освітня складова передбачає вивчення базових ОК4. Методологія і методи географічних досліджень, ОК5 Сучасні концепції природничої і суспільної географії, ОК6. Аспірантська практика, які надають комплекс теоретичних знань та формують практичні навички організації, проведення та аналізу результатів наукових досліджень. У РП ОК викладачі рекомендують власні науково-дослідні статті та монографії https://www.kspu.edu/About/Faculty/Faculty_of_biolog_geograf_ecol/ChairSocialEconomicGeography/graduateschool/Syllabus.aspx Вивчення цих ОК має на увазі, виконання індивідуальних завдань, що містять науково-дослідницьку компоненту, пов'язану з темою наукової роботи здобувача, це відображено у силабусах та підтверджено під час зустрічі зі здобувачами та НПП. В рамках реалізації наукової (дослідницької) компоненти здобувачі беруть участь у науково-практичних конференціях, семінарах, публікуються у наукових виданнях, у тому числі у виданнях, включених до наукометричних баз. зокрема, на кафедрі кожні 2 роки проводиться Всеукраїнська конференція з міжнародною участю. Аспіранти мають виключну можливість безкоштовно публікувати результати досліджень у збірниках та фахових виданнях категорії Б «Науковий вісник ХДУ Серія географічні науки» Проводиться активне залучення аспірантів до виконання держбюджетних та госпдоговорних тем: так до наприклад до теми «Регіоналізм і формування регіональних ідентичностей Півдня України» (номер державної реєстрації 0117U004706) залучені аспіранти - Лозова Л.В., Нападівська Г.Ю, до теми «Розробка інтернет-ресурсу «Артефакти громадянського суспільства: регіональні виміри символічного змісту» - Нападівська Г.Ю. До реалізації НДР «Морфологія і динаміка берегової зони Азово-Чорноморського басейну України» (номер державної реєстрації 0118U004402) та «Дослідження еколого-геохімічного стану яружно-балкових систем степової зони України 0118U004446 - залучений асп Сімченко С.В.

4. Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі – викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі.

Оновлення змісту ОК відбувається на основі результатами власних досліджень та фахових публікацій НПП. НПП беруть участь в міжнародних та всеукраїнських наукових конференціях, семінарах, публікуються у виданнях, що індексуються наукометричними базами даних. Тому лекції та інші заняття вчасно актуалізуються, доповнюються, модифікуються. При запровадженні ОК4 «Методологія і методи географічних досліджень» та при вдосконаленні змісту ОК5 «Сучасні концепції природничої та суспільної географії» використовувався матеріал посібника

«Методологічні засади географії». редакції 2020 року (гриф рекомендації МОН 22.1/10-3386 від 02.10.2019) в якому відображенні сучасні тенденції розвитку географічної науки. До програм блоку ВК4 «Менеджмент берегових зон безприпливних морів (доцент Давидов О.В.) періодично включаються нові матеріали, отримані під час власних польових досліджень берегової зони Чорного та Азовського морів. Останні зміни стосуються уточнення ролі тектонічних процесів в розвитку берегової зони відповідних морів (<https://www.scopus.com/record/display.uri?eid=2-s2.0-85073698873&origin=resultslist>) та використовує результати наукових досліджень отриманих спільно з колегами з Клайпедського університету Литовської республіки. До ВК4 ОК «Стратегії та планування просторового розвитку». проф. Мальчикова Д.С. (врахувала досвід міжнародного проекту «Ambiguous suburban spaces: Comparative analysis of local trajectories and changing everyday practices» (Австрія-Україна). При викладанні навчальних дисциплін використовуються сучасні практики, що є ефективними індикаторами успішності навчання. В умовах карантину викладання навчальних дисциплін інтегрувалось в дистанційну форму (з допомогою програми ZOOM). Про високі наукові досягнення НПП, які викладають на ОНП Географія, рівень їх вичерпної обізнаності з рівнем досліджень у природничій галузі, свідчить публікаційна активність. НПП регулярно публікують статті в міжнародних і вітчизняних журналах, що є запорукою високого рівня результатів наукових досліджень.

5. Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти.

Під час інтерв'ювання здобувачів було підтверджено, що вони обізнані стосовно умов та можливостей, які надаються в рамках академічної мобільності. В ХДУ запроваджені Положення про інтернаціоналізацію (наказ ХДУ від 26.06.2020 № 593-Д), Положення про академічну мобільність здобувачів вищої освіти ХДУ (наказ ХДУ від 26.06.2020 № 592-Д), Положення про академічну мобільність науково-педагогічних працівників ХДУ (наказ ХДУ від 02.06.2020 № 494-Д) <http://www.kspu.edu/InternationalActivities/DInternatRelations/about.aspx> Невід'ємною складовою інтернаціоналізації наукової діяльності є написання спільних публікацій, проходження стажування, співпраця в міжнародних проєктах, зокрема у стажуванні (Щецинський університет, професор Пилипенко І.О., професорка Мальчикова Д.С. (Сертифікат від «01» липня 2019 р.). Доцент Молікевич Р.С. був стипендіатом Visegrad Scholarship (52010310, 2020-2021 рр. З 2017 року в ХДУ функціонує Херсонський регіональний осередок Європейської географічної асоціації для студентів і молодих географів (European Geography Association – for students and young geographers). В рамках інформальної освіти, НПП здійснюють підвищення кваліфікації за рахунок проходження курсів http://www.kspu.edu/About/Faculty/Faculty_of_biolog_geograf_ecol/ChairSocialEconomicGeography/Education.aspx. У рамках інтернаціоналізації діяльності на даній ОНП регулярно проводяться відкриті семінари викладачів, про що було зазначено під час онлайн зустрічі з адмінперсоналом.

Загальний аналіз щодо Критерію 4:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 4.

Методика навчання і викладання, що застосовується в рамках ОНП, відповідає сучасним вимогам провадження освітнього процесу та дозволяє досягнути програмних результатів та оволодіти компетентностями, які зазначені в даній ОНП. За результатами зустрічей з гарантом, академічним персоналом та здобувачами ОНП підтверджується участь останніх поєднанні навчання та дослідження для досягнення ПРН. Також результати наукових досліджень здобувачів систематично публікуються та представлені на наукових форумах різних рівнів. НПП оновлюють зміст програм навчальних дисциплін. Високим є рівень впровадження та реалізації науково-дослідницьких результатів роботи, як аспірантів, так і викладачів.. Викладачі проходять стажування та підвищення кваліфікації, свідченням чого є наявні сертифікати.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 4.

Рекомендується посилити співпрацю з вітчизняними та міжнародними установами . та сприяти підвищенню публікативної активності аспірантів у виданнях, що індексуються у наукометричних базах Scopus, WoS;

Рівень відповідності Критерію 4.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 4.

Навчання і викладання за освітньою програмою відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи. Здобувачі ОНП мають можливість поєднувати навчання з науковими дослідженнями. Усі учасники освітнього процесу можуть реалізовувати свої права щодо участі у міжнародній академічній мобільності. В ході проведення акредитації ОНП "Географія", критерій 4 відповідає рівню В.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність:

1. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дозволяють встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компонента та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь.

Підготовка здобувачів вищої освіти на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти та форми контрольних заходів у межах навчальних дисциплін регулюються: Положенням про організацію освітнього процесу в ХДУ (Наказ ХДУ від 02.09.2020 789-Д (<http://www.kspu.edu/About/DepartmentAndServices/DMethodics/EduProcess.aspx>)); Порядком оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти (Наказ ХДУ 07.09.2020 № 803-Д <http://www.kspu.edu/FileDownload.ashx/?id=97e058e6-9210-4d10-8fee-do8fed608163>). «Положення ХДУ про силабус навчальної дисципліни/освітньої компоненти» <https://www.kspu.edu/FileDownload.ashx/%D0%9F%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B6%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8F%20%D0%BF%D1%80%D0%BE%20%D0%A1%D0%B8%D0%BB%D0%B0%D0%B1%D1%83%D1%81.pdf?id=7b3e2338-4974-4b80-a58d-bffe80a4fe1e> Відповідно до діючого «Положення про підготовку здобувачів ступеня доктора філософії та доктора наук у Херсонському державному університеті» <http://www.kspu.edu/FileDownload.ashx/%D0%B2.pdf?id=480e1d80-97d1-4d1f-85b8-0c6db3eddd42>) проміжна атестація здобувачів проходить у травні, про що ЕГ пересвідчилася під час зустрічі зі здобувачами. Підсумкова оцінка з дисципліни, формується за накопичувальною системою, реалізацію якої регламентовано в «Порядок оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти». Результати оцінювання відображаються як за шкалою ЄКТС, так і за національною системою оцінювання. Оцінки фіксуються у відомостях обліку успішності та вносяться до індивідуального плану здобувача. Програми підсумкових атестацій здобувачів розробляються та розміщуються на сайті кафедри за 4 місяці до її проведення (http://www.kspu.edu/About/Faculty/Faculty_of_biolog_geograf_ecol.aspx). Усі дисципліни ОНП мають розроблені та затверджені робочі програми навчальних дисциплін та силабуси, в яких подано чіткі, зрозумілі критерії оцінювання результатів навчання здобувачів освіти та форми контрольних заходів https://www.kspu.edu/About/Faculty/Faculty_of_biolog_geograf_ecol/ChairSocialEconomicGeography/graduateschool/Syllabus.aspx. Наявні форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів ВО цілком дозволяють встановити досягнення РН за ОНП «Географія».

2. Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності).

Стандарт вищої освіти відсутній. Процедура проведення контрольних заходів регулюється «Положення про підготовку здобувачів ступеня доктора філософії та доктора наук у Херсонському державному університеті» <http://www.kspu.edu/FileDownload.ashx/%D0%B2.pdf?id=480e1d80-97d1-4d1f-85b8-0c6db3eddd42> Система оцінювання знань ОНП передбачає здійснення поточного та підсумкового контролю. В процесі інтерв'ювання було підтверджено процес атестації здобувачів шляхом звітування на засіданнях кафедр у формі фахового семінару п.5.3-5.6 та Вченої ради факультету про хід виконання індивідуального плану.)

3. Визначено чіткі і зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для усіх учасників освітнього процесу, забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема включають процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Об'єктивність екзаменаційної комісії забезпечується встановленням однакових умов для всіх здобувачів та дотриманням процедури проведення контрольних заходів, що регламентована Положенням про організацію освітнього процесу в ХДУ (Наказ від 02.09.2020 № 789-Д) (підрозділ 3.2.6. Контрольні заходи) Процедура врегулювання конфлікту інтересів описується (підрозділ 3.4.7).повний текст якого оприлюднений на сайті ХДУ в режимі загального доступу: <http://www.kspu.edu/About/DepartmentAndServices/DMethodics/EduProcess.aspx> Правила проведення контрольних заходів є зрозумілими, у ЗВО діє система запобігання та врегулювання конфліктних ситуацій «Положення про врегулювання конфліктних ситуацій у ХДУ» <https://www.kspu.edu/Legislation/educationalprocessdocs.aspx> За результатами контрольних заходів здобувачі мають право особисто подати апеляцію на отриману оцінку або оскаржити процедуру проведення контрольного заходу. Це регламентується «Порядком оскарження процедури проведення та результатів оцінювання контрольних заходів в ХДУ» (наказ ХДУ від 07.09.2020 № 802-Д) <http://www.kspu.edu/FileDownload.ashx/?id=6ebfe53b-c5d6-45c5-8ccd-eb65b05ea158>. За час роботи аспірантури за освітньою програмою конфліктних ситуацій щодо об'єктивності

оцінювання не виникало, що було підтверджено здобувачами та випускниками в процесі зустрічі з експертною групою.

4. У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, що послідовно дотримуються всіма учасниками освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності.

В ході роботи ЕГ встановлено, що в ХДУ встановлені чіткі та зрозумілі стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, що регулюються Статутом ХДУ (нова редакція) (Наказ МОНУ від 08.08.2019 №108) <http://www.kspu.edu/About/StatuteKSU.aspx> , Наказ № 419-Д Про введення в дію нової редакції Положення про академічну доброчесність учасників освітнього процесу ХДУ. <http://www.kspu.edu/Information/Academicintegrity.aspx> , Наказ №800-Д Про введення в дію нової редакції порядку виявлення та запобігання академічному плагіату у науково-дослідній та навчальній діяльності здобувачів вищої освіти та <http://www.kspu.edu/FileDownload.ashx/?id=c1a022f5-0b34-46fa-8ba9-f40a26ff4621>, Кодекс академічної доброчесності здобувача вищої освіти (наказ ХДУ від 02.03.2020 № 236-Д) <http://www.kspu.edu/Information/Academicintegrity.aspx> , Кодекс академічної доброчесності науково-педагогічного працівника Херсонського державного університету <http://www.kspu.edu/Information/Academicintegrity.aspx> В університеті створено комісію з питань академічної доброчесності (Оновлено: 10.06.2021 Накази №634-Д, 638-Д Про затвердження складу групи сприяння академічній доброчесності <http://www.kspu.edu/Information/Academicintegrity.aspx>), яка займається порядком виявлення та встановлення фактів порушення академічної доброчесності. У ХДУ створений репозитарій (<http://ekhsuir.kspu.edu/>), у який подаються всі кваліфікаційні роботи здобувачів. Згідно Положення про кваліфікаційну роботу (проект) (наказ від 09.10.2020 р. № 953-Д) <http://www.kspu.edu/FileDownload.ashx/?id=bdbea7a6-9e8e-47df-9834-a941de47b243> , кожна кваліфікаційна робота проходить перевірку, щодо дотримання принципів академічної доброчесності. Здобувачі мають змогу самостійно перевірити власні роботи на наявність текстових збігів за допомогою сервісу <https://unicheck.com/uk-ua/free-plagiarism-checker-online> Всі учасники освітнього процесу персонально підписують Кодекси академічної доброчесності. ХДУ популяризує принципи академічної доброчесності через веб-сайт університету <https://www.kspu.edu/Information/Academicintegrity.aspx>, тижнів академічної доброчесності. Також, специфіка ОНП підвищує рівень унікальності кваліфікаційних робіт, кожен здобувач та науковець закладу працює над унікальними дослідницькими роботами.

Загальний аналіз щодо Критерію 5:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 5.

Форми контрольних заходів та критерії оцінювання є зрозумілими, чіткими та систематизованими, що забезпечує об'єктивність екзаменаційної комісії, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження та впроваджуються під час реалізації ОП. Також здобувачі добре ознайомлені та дотримуються правил академічної доброчесності

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 5.

У ЗВО дійсно розроблено ряд документів, які чітко та зрозуміло прописують алгоритм дотримання академічної доброчесності, створена група сприяння академічній доброчесності. Проте рекомендується активізувати та зробити регулярними в ЗВО просвітницькі заходи з популяризації академічної доброчесності (семінари, тренінги, наради, круглі столи тощо) саме для здобувачів третього рівня вищої освіти.

Рівень відповідності Критерію 5.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 5.

У ЗВО дійсно розроблено ряд документів, які чітко та зрозуміло прописують алгоритм дотримання академічної доброчесності, створена група сприяння академічній доброчесності. Проте рекомендується активізувати та зробити регулярними в ЗВО просвітницькі заходи з популяризації академічної доброчесності (семінари, тренінги, наради, круглі столи тощо) саме для здобувачів третього рівня вищої освіти.

Критерій 6. Людські ресурси:

1. Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання.

Досягнення визначених відповідною ОНП цілей та програмних результатів навчання забезпечують викладачі із належною академічною кваліфікацією, що дозволяє на належному рівні здійснювати підготовку здобувачів вищої освіти за даною ОП, оскільки відповідає цілям та програмним результатам навчання. Гарантом ОНП є д. геогр. н., проф. Пилипенко І.О., досвід та академічна кваліфікація якого дозволяють фахово викладати відповідні навчальні дисципліни та ефективно здійснювати координацію освітньої та наукової діяльності за даною ОНП. Для реалізації ОНП залучаються НПП з науковими ступенем і вченим званням, що також мають відповідний рівень академічної кваліфікації, як за профілем освіти, так і напрямками наукових інтересів, згідно до тих освітніх компонентів, які заявлені у Таблиці 2 звіту СО. Професійна кваліфікація НПП, задіяних до реалізації освітніх компонентів ОНП підтверджується наявністю за останні п'ять років наукових публікацій у періодичних виданнях, які включені до наукометричних баз Scopus та Web of Scienc (Пилипенко І.О, Мальчи́кава Д.С, Давидов О.В.) наявністю виданих підручників, навчальних посібників або монографій Мальчи́кова Д. С., Пилипенко І. О. Від «розірваного» простору до метрополізації і субурбанізації: Херсонська міська агломерація у нових вимірах урбогенезу / Урбаністична Україна: в епіцентрі просторових змін: [Монографія] / за ред. К. Мезенцева, Я. Олійника, Н. Мезенцевої. Київ: Видавництво «Фенікс», 2017. С.326-338. ; Мойсієнко І. І., Ходосовцев О. Є., Пилипенко І. О., Бойко М. Ф., Мальчи́кова Д. С., Клименко В. М., Пономарьова А. А., Захарова М. Я., Дармостук В. В. Перспективні заповідні об'єкти Херсонської області. Херсон [Монографія]. Херсон: Видавничий Дім «Гельветика», 2020. 166 с. Богадъорова Л.М., Саркісов А.Ю. Географія агропромислового комплексу: Робочий зошит для практичних та семінарських занять. Навчальний посібник. Херсон: ПП Вишемирський В.С., 2016. 80 с. Мальчи́кова Д.С., Омельченко Н.В. Економічна та соціальна географія України / Робочий зошит. Навчально-методичний посібник до практичних і семінарських занять. Херсон: ПП Вишемирський В.С., 2017. 92 с.; Топчів О. Г., Мальчи́кова Д. С., Пилипенко І. О.,.. Методологічні основи географії: Ландшафтна оболонка Землі. Довкілля. Навч. посібник. Херсон: Видавничий дім «Гельветика», 2018. 348 с. НПП, які реалізують ОНП мають публікації в наукових виданнях, включених до переліку наукових фахових видань України, були учасниками вітчизняних і закордонних стажувань, мали виступи на всеукраїнських і міжнародних наукових конференціях та мають значний практичний досвід виконання наукових робіт і досліджень.

2. Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дозволяють забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми.

Процедура конкурсного відбору наукових працівників на заміщення вакантних посад науково-педагогічних працівників проводиться згідно Положення про проведення конкурсного відбору (Наказ ХДУ 03.10.2019 № 773-Д). http://www.kspu.edu/About/AcademicCouncil/Polojenie_pro_konkurs.aspx Процедура є прозорою і охоплює наступні етапи: оголошення конкурсу на заміщення вакантних посад (інформація подається на сайті ХДУ та у ЗМІ); розгляд заяв і документів кожного претендента; допуск до участі в конкурсі; обговорення на засіданнях кафедри; передача результатів голосування до конкурсної комісії; рішення затверджується на Вченій раді факультету та університету. До викладання навчальних дисциплін для аспірантів ХДУ обираються НПП з найкращими показниками наукової та педагогічної діяльності, враховуючи при цьому напрямки їхніх наукових досліджень за якими навчаються аспіранти та пропозиції самих аспірантів щодо обраних вибірково дисциплін. Контракт укладається на період який індивідуально визначається конкурсною комісією за результатами набутих професійних та особистісних якостей претендента на заміщення вакантної посади. На онлайн-зустрічі з НПП встановлено, що процедура добору викладачів забезпечує необхідний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації ОНП та є прозорою і зрозумілою претендентам. На зустрічах з адміністративним персоналом, гарантом та НПП скарг або фактів порушень не виявлено.

3. Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу.

Оскільки основним роботодавцем для випускників аспірантури є власне ХДУ, який зацікавлений у підготовці якісного фахівця, що володіє необхідними компетентностями, до викладання на ОНП Географія долучають працівників з високими показниками професійної активності та значним науковим доробком та досвідом виконання науково-дослідних робіт про що свідчить таблиця надана ЗВО на п.8 запиту ЕГ. Гарант ОП та НПП активно співпрацюють із роботодавцями у контексті організації та реалізації освітнього процесу, що було підтверджено під час зустрічей з роботодавцями. Роботодавці залучаються до оновлення та рецензування ОНП. До обговорень якості освітньої підготовки здобувачів залучались д. геогр. н., професор Мезенцев К.В., д. геогр. н., професор Немець Л.М. д. геогр. н., професор Топчів О.Г. Рекомендації роботодавців враховувались при формулюванні програмних результатів навчання на освітній програмі та обґрунтуванні обов'язкових освітніх компонентів та дисциплін вибірково блоків. Установи роботодавців, зокрема територія НПП «Кам'янська Січ» консультують аспіранта С.Сімченко щодо проведення власних досліджень за темою дисертації. Університет є науковим куратором національних природних парків «Кам'янська Січ» «Нижньодніпровський», «Олешківські піски» як потенційних

місць працевлаштування випускників ОНП. Також наявна участь роботодавців та аспірантів у спільних проектах, зокрема аспірант Нападовська Г.Ю. долучена до створення ГІС-порталу Херсонської області, аспірант СімченкоС,В ,долучався до вивчення стану берегової зони Азовського моря на замовлення Генічеської міської ради. Також аспірант Нападовська Г.Ю. брала участь у школі-семінарі «Проблеми розвитку регіонів України», яку організувало ГО «Товариство дослідників України» Під час онлайн-зустрічей роботодавці висловили задоволення рівнем підготовки випускників, а здобувачі – вказали, що отримували від них консультативну допомогу.

4. Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців.

ВВ ХДУ наявна практика залучення до аудиторних занять професіоналів-практиків, так на кафедрі географії та екології працює за сумісництвом старший науковий співробітник Інституту географії НАН України д.геогр.н.проф. Гукалова І.В, яка .безпосередньо долучається до освітнього процесу та консультування аспірантів. Так при онлайн-зустрічі аспіранти, випускники та представники студентського самоврядуванням запевнили ЕГ, що у 2019 р. відбувся приїзд доцента СавчукаІ.Г. з лекцією про використання картографічного матеріалу у сучасному навчанні географії.

5. Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями.

В ХДУ проводиться політика сприяння професійному розвитку викладачів через «Положення про підвищення кваліфікації науково-педагогічних і педагогічних працівників ХДУ та Положення про приймання на підвищення кваліфікації науково-педагогічних і педагогічних працівників. Нормативна база підвищення кваліфікації викладачів університету представлена і є в постійному доступі сайті ХДУ за адресою <https://www.kspu.edu/NewScienceActivity/StaffTraningSystem.aspx>. Одним із шляхів обміну досвіду та професійного розвитку викладачів є участь у профільних науково-практичних конференціях, семінарах та форумах, які проводяться як на базіХДУ, так і інших наукових установ та закладів вищої освіти, у т.ч. закордонних. Участь НПП у таких заходах є обов'язковою та відображається у списках їх публікацій (табл. 2 звіту СО). Всі НПП, залежно від їхньої наукової напрямку , беруть участь (часто у якості керівників) у виконанні державних та госпдовірних науково-дослідних робіт (таблиця надана на запит п.8) Формою підвищення кваліфікації є опонування дисертаційних робіт та участь НПП в атестації наукових працівників у якості офіційного опонента або члена постійної/разової спеціалізованої вченої ради (Пилипенко І.О. Мальчикова Д.С. ін.) Викладачі які працюють на ОНП «Географія» постійно покращують свій професійний рівень, так: в Щецинському університеті (Республіка Польща) у 2019 р. проф. Мальчикова Д.С., та проф. Пилипенко І.О. пройшли стажування. Професійний розвиток викладачів також забезпечується через інформальну освіту (http://www.kspu.edu/About/Faculty/Faculty_of_biolog_geograf_ecol/ChairSocialEconomicGeography/Education.aspx).

6. Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності.

Після розмови з керівництвом ХДУ, а також з викладачами які працюють на ОНП Географія, було визначено, що розвиток викладацької майстерності в ХДУ стимулюється через систему заохочень. За досягнення високих результатів у роботі, навчанні, вихованні та науковій діяльності, за внесення ініціатив з науково-педагогічної, виховної, профорієнтаційної та інших видів робіт науково-педагогічні працівники представляються до нагородження різними видами морального і матеріального заохочення (держнагородами, почесними званнями, преміями, знаками, грамотами). В ХДУ діє Положення про критерії преміювання НПП (наказ від 03.03.2020 № 239-Д) університету <http://www.kspu.edu/FileDownload.ashx/?id=1aa27e5f-6a60-4293-8f50-89c0a62c9cc5> , а також Положення про систему рейтингового оцінювання діяльності науково-педагогічних працівників, кафедр і факультетів наказ ХДУ (наказ від 23.12.2020 № 1281-Д) <http://www.kspu.edu/FileDownload.ashx/?id=c434def7-cb75-4829-89a6-0a415672803e> Професори Мальчикова Д.С., Пилипенко І.О. та доцент Давидов О.В. були неодноразово премійовані за наукові досягнення та підготовку висококваліфікованих фахівців. Результати онлайн-зустрічі з НПП свідчать про орієнтованість викладачів на забезпечення якісного освітнього процесу, не залежно від системи їх стимулювання.

Загальний аналіз щодо Критерію 6:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 6.

Професійна кваліфікація та професійний досвід НПП залучених до реалізації освітньої програми забезпечує досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання у повному об'ємі. Процедура добору викладачів прозора і дозволяє забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації ОНП.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 6.

ХДУ рекомендовано посилити можливість професійного розвитку НПП через участь у міжнародних проєктах та грантових програмах

Рівень відповідності Критерію 6.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 6.

Процедури конкурсного добору є прозорими і зрозумілими кандидатам на посади викладачів, оприлюднені на сайті ЗВО, що дозволяє забезпечити високий рівень професіоналізму викладачів для успішної реалізації ОНП. Дієва система стажування, а також система морального і матеріального заохочення працівників сприяє професійному розвитку викладачів. Виявлені в процесі експертизи недоліки, не є суттєвими. Отже ОНП "Географія» за 6 критерієм відповідає рівню В

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси:

1. Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми забезпечують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання.

За результатами спілкування у фокус групах з учасниками ОП та ознайомлення з інфраструктурою ХДУ, ЕГ дійшла висновку, що фінансові та матеріально-технічні ресурси забезпечують досягнення цілей та ПРН визначених ОНП. Відповідно до звіту СО на балансі ХДУ перебувають будівлі та споруди загальною площею навчальними приміщеннями 46495 кв.м., приміщення для занять здобувачів - 46016 кв.м., які відповідають санітарним нормам, вимогам правил пожежної безпеки, нормам з охорони праці та утримуються на сучасному рівні. Обсяг фондів НБ становить 485586 документів у т.ч. 372 дисертації, 1497 авторефератів. Для послуг читачів є абонемент видавання літератури та 6 читальних залів: коворкінг-зала, конференц-зала, універсальна читальна зала-трансформер, зала каталогів, 2 галузевих читальних зали. В читальних залах бібліотеки, які оснащені мультимедійною технікою та швидкісним Wi-Fi, проводяться тренінги, семінари, вебінари. Бібліотека має власні бази даних, що мають відкритий доступ до електронного каталогу eLibrary <http://elibrary.kspu.edu/> – 115944 записів; надається доступ до баз даних WoS та Scopus. Бібліотека ХДУ виступає координатором і основним виконавцем створення репозитарію ХДУ eKhSUIR відкритого даступу <http://ekhsuir.kspu.edu> . Архів наукової бібліотеки ХДУ містить наукові публікації працівників та студентів, статті з наукових журналів, доповіді конференцій, навчально-методичні розробки. Передплачено доступ до БД EBSCOhost. Університет має збірники та журнали, зокрема "Науковий вісник ХДУ. Серія: Географічні науки", який входить до фахових видань категорії В, в якому здобувачі публікують результати своїх наукових досліджень. На сторінці кафедри географії та екології розміщено перелік наукових та науково-методичних праць викладачів, з якими можуть ознайомитись здобувачі. Проте, активні покликання на публікації, значно полегшили пошук необхідної інформації. У НП використовуються спец. ауд. (геології та геоморфології, геоінформатики та картографії, гідрології та методики польових досліджень, географії рекреації і туризму). Під час ОП та у дослідницькій роботі здобувачі ОНП Географія користуються картографічними ресурсами, спеціалізованими приладами (мобільна метеостанція, нівелір, теодоліт, анемометри, дальноміри, ареометр, набір сит для гранулометричного аналізу). На кафедрі географії та екології є комп'ютерний клас, де встановлено ліцензоване програмне забезпечення (Mapinfo Professional 12.5)В ХДУ створено систему дистанційного навчання «KSU Online», яка призначена для підтримки навчального процесу, що створює широкі можливості для комунікації та взаємодії всіх учасників навчального процесу. «KSU Online» підтримує обмін файлами будь-яких форматів. Сервіс розсилки дозволяє оперативнo інформувати всіх учасників курсу про поточні події. До інфраструктури ХДУ також входить гуртожиток з комфортними умовами проживання; басейн <http://pool.kspu.edu/index.php?lang=ua> та оздоровчий табір "Буревісник", які доступні для здобувачів та співробітників ХДУ.

2. Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми.

Під час роботи у фокус групах зі здобувачами, НПП, науковими керівниками, гарантом та керівництвом, ЕГ встановила, що доступ до мережі інтернет, Wi Fi, використання обладнання, ресурсів бібліотеки та інших об'єктів інфраструктури для навчання та дослідження в межах ОНП є безплатним для всіх учасників освітнього процесу.

3. Освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дозволяє задовольнити їхні потреби та інтереси.

Забезпечення безпечних умов навчання і праці для всіх учасників освітнього процесу покладається на відділ охорони праці <https://www.kspu.edu/About/DepartmentAndServices/DLabourProtection.aspx> та визначається "Положенням про систему управління охороною праці", "Положенням про постійно діючі комісії з перевірки знань з питань безпеки життєдіяльності в Херсонському державному університеті", "Положенням про постійно діючу технічну комісію з уведення в експлуатацію нових, реконструйованих навчальних приміщень і обладнання в Херсонському державному університеті". У ХДУ реалізується інституційна політика по забезпеченню безпеки життєдіяльності та охорони праці. Проводиться інструктування працівників та здобувачів щодо дотримання пожежної безпеки, норм з охорони праці та протиепідемічних заходів. Підтримку психологічного здоров'я здобувачів вищої освіти забезпечує соціально-психологічна служба <https://www.kspu.edu/About/DepartmentAndServices/psychologicalservice.aspx>, шляхом індивідуальних консультацій, проведенням соціально-психологічних тенінгів та проведення психодіагностичного дослідження психологічного благополуччя та психологічного здоров'я. <https://www.kspu.edu/План%20регламент%20СПС%20ХДУ%20на%202020-2021%20н.р.pdf?id=81e95bod-7628-4544-acb8-7ee0110314df>. Також соціально-психологічна служба аналізує та надає експертні висновки щодо анкет для опитування здобувачів <https://www.kspu.edu/FileDownload.ashx/експертний%20овисновок%20щодо%20анкети%20для%20опитування%20здобувачів%20третього%20рівня%20вищої%20освіти%20щодо%20якості%20ОП.pdf?id=243973e-de5b-4afc-a70b-53876c120910>. Для виявлення потреб здобувачів регулярно проводяться опитування <https://www.kspu.edu/Archive.aspx?publishermoduleid=11256> В університеті також є Центр первинної медичної допомоги. Під час спілкування з ЕГ, здобувачі підтвердили, що в ХДУ створені безпечні умови для навчання та проживання.

4. Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою.

Організація освітнього процесу в ХДУ регламентується Положенням про організацію освітнього процесу, в якому визначені права та обов'язки учасників освітнього процесу. Під час інтерв'ювання здобувачі підтвердили, що їх право на освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку реалізується належним чином, конфліктних ситуацій під час реалізації ОНП не було. Інформація з освітніх та поза освітніх питань висвітлюється на офіційному веб сайті університету, в соціальних мережах <https://www.facebook.com/khersonstateuniversity> та у вайбер/телеграм групах. Для забезпечення здобувачів необхідною інформацією у ХДУ створено "Путівник студента" https://www.kspu.edu/ForStudent/StudentGuide.aspx#general_info. Інформаційно-консультативну підтримку здобувачів забезпечують: Відділ аспірантури та докторантури <https://www.kspu.edu/About/DepartmentAndServices/DDoctorants.aspx> Наукове товариство студентів, аспірантів, докторантів та молодих учених ХДУ <http://www.kspu.edu/NewScienceActivity/CouncilYoungScientists.aspx>. Інформацію щодо міжнародної діяльності та участі у програмах та проєктах забезпечує відділ міжнародних ініціатив та проєктної діяльності <http://www.kspu.edu/InternationalActivities/DInternatRelations.aspx> Соціальну підтримку здійснює: Сектор сприяння працевлаштування студентів та випускників <https://www.kspu.edu/About/DepartmentAndServices/DPractices.aspx>; Профспілка студентів та аспірантів, відділ по роботі з обдарованою молоддю <http://www.kspu.edu/About/DepartmentAndServices/DepartmentTalentedPeople.aspx>. Згідно результатів опитування аспірантів щодо рівня задоволеності освітнім, організаційним, інформаційним, консультативним, соціальним механізмом підтримки, здобувачі найбільш задоволені інформаційним (96%), консультативним (88%), соціальним (85%) та організаційним (81%) механізмами підтримки. Дещо нижчим є рівень задоволеності освітнім (77%) механізмом <https://www.kspu.edu/FileDownload.ashx/Звіт%20про%20результати%20опитування%20щодо%20якості%20ОНП%202021.pdf?id=b19f653f-ae3e-4fe0-a005-4ba680ef5698>

5. Заклад вищої освіти створює достатні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами, що навчаються за освітньою програмою.

На момент проведення акредитаційної експертизи, на ОНП не навчаються особи з особливими потребами, проте ХДУ забезпечує систему заходів та рівний доступ до отримання якісних знань здобувачів з особливими освітніми потребами з метою їх соціальної адаптації у період навчання. У холі головного корпусу є два підйомники для осіб, які мають порушення опорно-рухового апарату, ліфти в корпусі університету. <http://www.kspu.edu/About/Faculty/IUkrForeignPhilology/MaterialtechnicalbaseofKSU.aspx>. В університеті є вбиральня для людей з особливими освітніми потребами. Басейн ХДУ також має всі необхідні умови для людей з обмеженими можливостями: пандус, спеціальні роздягальні, механізми для купання в басейні. Умови доступності ЗВО для осіб з обмеженими можливостями викладено на веб сайті <https://www.kspu.edu/Information/EduAccessibility.aspx> <http://www.kspu.edu/About/Faculty/IUkrForeignPhilology/MaterialtechnicalbaseofKSU.aspx>. В університеті є

вбиральня для людей з особливими освітніми потребами. Басейн ХДУ також має всі необхідні умови для людей з обмеженими можливостями: пандус, спеціальні роздягальні, механізми для купання в басейні.

6. Існує чітка і зрозуміла політика і процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), яка є доступною для усіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримується під час реалізації освітньої програми.

В Університеті існує чітка політика вирішення конфліктних ситуацій, що регламентують Статут ХДУ <http://www.kspu.edu/About/StatuteKSU.aspx>, Положення про організацію освітнього процесу в Херсонському державному університеті, у якому визначено роботу апеляційної комісії та можливості подачі апеляції здобувачем <http://www.kspu.edu/About/DepartmentAndServices/DMethodics/EduProcess.aspx>; Положення про врегулювання конфліктних ситуацій у Херсонському державному університеті <http://www.kspu.edu/FileDownload.ashx/?id=9ad222fc-6300-4865-9522-ca2c9543708a>; Порядок реагування на випадки булінгу (цькування), сексуальних домагань та дискримінації у Херсонському державному університеті <https://www.kspu.edu/Порядок%20реагування%20на%20випадки%20булінгу,%20домагань,%20дискримінації.PDF?id=208ed39d-3bc9-4ecf-92bf-6f4e12f6d3d2> з метою запобігання та виявлення корупції в ХДУ введено посаду уповноваженої особи ректора з питань запобігання та виявлення корупції: <http://www.kspu.edu/Anticorruption.aspx>. Усі документи, які визначають політику та процедури врегулювання конфліктних ситуацій, розміщено у вільному доступі на сайті. Протягом роботи у фокус-групах виявлено, що процедура вирішення конфліктних ситуацій у ХДУ доведена до відома всіх учасників освітньо-наукового процесу. Здобувачі ОНП Географія зазначили, що під час реалізації даної ОНП у них конфліктних ситуацій не виникало. Також в разі виникнення конфліктних ситуацій здобувачі можуть звернутись до керівництва закладу, гаранта або представників студентського самоврядування. Для анонімних звернень в Університеті є Скринька довіри.

Загальний аналіз щодо Критерію 7:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 7.

До сильних сторін можна віднести наявність досить потужної матеріально-технічної бази, бібліотечного фонду і архіву, створені можливості для інклюзивної освіти, високий рівень інформаційної підтримки здобувачів, створення інформаційної платформа KSU та "Путівник студента" https://www.kspu.edu/ForStudent/StudentGuide.aspx#general_info

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 7.

Слабких сторін не виявлено. Проте ЕГ рекомендує популяризувати та залучати більше здобувачів під час опитувань для отримання об'єктивної оцінки щодо організації освітнього процесу в ХДУ.

Рівень відповідності Критерію 7.

Рівень А

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 7.

Критерій відповідає нормативним вимогам та має сильні сторони, до яких можна віднести наявність досить потужної матеріально-технічної бази, високий рівень інформаційно-консультативної підтримки. Позитивною практикою є створення в Університеті системи дистанційного навчання «KSU Online», що сприяє оперативному обміну інформації між учасниками освітнього процесу. Реальне поєднання навчання та дослідження. Вище зазначене дозволяє зробити висновок щодо відповідності критерію рівню "А".

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми:

1. Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми.

Процедури розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми визначені в “Положенні про організацію освітнього процесу”, “Положенні про освітню програму у Херсонському державному університеті” <https://www.kspu.edu/FileDownload.ashx/?id=e19c25b4-od57-4e4a-877b-c212e7499d73> , “Положенні про гаранта і групу забезпечення освітньої програми” <https://www.kspu.edu/FileDownload.ashx/618-D%20Положення%20про%20гаранта%20і%20групу%20забезпечення%20освітніх%20програм%20ХДУ.pdf.pdf?id=52947234-9621-4920-81ad-7a774dc2136d> . Згідно даних нормативних документів, один раз у два роки (або за необхідністю) факультети, випускові кафедри, представники органів студентського самоврядування факультету разом з навчальним та навчально-методичним відділами здійснюють моніторинг освітніх програм. За результатами такого спостереження та аналізу відбувається перегляд та коригування освітніх програм. Процедура розроблення, моніторингу та перегляду ОНП передбачає врахування пропозицій здобувачів, стейкхолдерів, тенденцій розвитку спеціальності та вимог ринку праці. Проводиться обговорення даної програми на основі результатів опитувань здобувачів, які проводить відділ забезпечення якості освіти. За час реалізації ОНП Географія переглядалась у 2020 та 2021 р.р. Зміни до ОНП вносились на основі пропозицій здобувачів у 2020 р. щодо зменшення кредитів до 30, з метою збільшення часу на дослідження. У 2021 р. кількість кредитів було збільшено до 40, шляхом розширення вибіркової частини.

2. Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Згідно “Положення про освітню програму “ та “Положення про організацію освітнього процесу у ХДУ” перегляд та оновлення освітніх програм відбуваються із залученням здобувачів. Під час роботи у фокус групах зі здобувачами та представниками студентського самоврядування було встановлено факт їх безпосереднього долучення до процедур розроблення, моніторингу та перегляду ОНП. У 2020 р. Нападівська Г.Ю. – аспірант кафедр соціально-економічної географії входила до складу розробників ОНП. Також, аспірант Сімченко С. підтвердив свою безпосередню участь в розробленні та перегляді ОНП Географія, також він входить до складу робочої групи. Так, за пропозицією здобувачів в ОНП 2020 р. було зменшено кількість кредитів. У травні 2021 р. на засіданні Наукового товариства студентів, аспірантів, докторантів та молодих вчених аспіранти звернулись з пропозицією збільшити обсяг дисциплін, їх пропозиція була розглянута та передана до відділу аспірантури та докторантури і на кафедру, повідомила голова Наукового товариства. Представників Наукового товариства долучають до перегляду ОП регулярно та входять до робочих груп ОП. Представники Студентського парламенту є членами вчених рад факультетів та Університету, що забезпечує зворотній зв'язок з керівництвом закладу. Для покращення змісту ОНП серед здобувачів, відділом забезпечення якості освіти, проводяться опитування щодо якості освітніх програм, освітніх компонентів, системи оцінювання та якості організації практики https://www.kspu.edu/About/DepartmentAndServices/QAssurance/Survey_results.aspx Результати опитувань заслуховують на засіданнях кафедр та науково-методичних радах факультетів.

3. Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери.

До процедур забезпечення якості ОНП роботодавці залучаються через її рецензування та безпосереднє обговорення з гарантом ОНП. Під час роботи у фокус групі з роботодавцями проф. Гукалова І.В. - старший науковий співробітник Інституту географії НАН України, яка входить до групи розробників ОНП, повідомила, що в травні 2021 р. на засіданні кафедри вносила пропозиції щодо необхідності включення таких загальних компетентностей, як: ЗК 06. Володіння навичками критичного мислення та ЗК 07. Здатність мотивувати людей та рухатись до спільної мети, що обумовлено затвердженням професійного стандарту викладача вищої школи. Проф. Мезенцев К. В. (завідувач кафедри економічної та соціальної географії КНУ імені Тараса Шевченка) був залучений до обговорення ОНП Географія та надав рекомендації щодо необхідності впровадження окремих ОК, які були б присвячені проблемам стратегування, планування регіонального розвитку. Пропозиція знайшла відображення в ОНП як вибіркова. Ходосовцева Ю. (зас. дир. Національного парку “Кам'янська Січ”) також ознайомена за змістом ОНП Географія та приймала участь в обговоренні, проте пропозицій не вносила.

4. Існує практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми.

Акредитація первинна, тому випускників за даною ОНП не має.

5. Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми.

Вчасне реагування на виявлені недоліки в ОНП та освітній діяльності забезпечується дотриманням процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду ОП, що регламентується “Положенням про організацію освітнього процесу”, “Положенням про освітню програму у Херсонському державному університеті”, “Положенням про гаранта і групу забезпечення освітньої програми” Дані Положення регулюють розподіл повноважень щодо забезпечення якості освіти в Університеті між учасниками освітнього процесу, керівництвом ОП, кафедрами і факультетами, структурними підрозділами. В Університеті створено відділ забезпечення якості освіти, що здійснює моніторинг якості освіти для здобувачів вищої освіти і академічної спільноти у відповідності до Порядку виявлення та запобігання академічному плагіату у науково-дослідній діяльності здобувачів вищої освіти ХДУ, Порядку опитування здобувачів щодо якості освіти та освітнього процесу, Порядку оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти в ХДУ. Організація внутрішнього забезпечення якості вищої освіти в Університеті здійснюється на таких рівнях: перший – здобувачі вищої освіти; другий – кафедра (керівники (гаранти) освітніх програм, викладачі, куратори академічних груп); третій – факультети (декани, заступники та помічники деканів, науково-методичні комісії та вчені ради факультетів); четвертий рівень – ректорат, навчальний та навчально-методичний відділ, науково-методична рада ХДУ та Вчена рада Університету. Серед здобувачів регулярно проводяться опитування щодо якості освітніх програм, освітніх компонентів та результатів оцінювання. Результати опитувань розглядаються під час засідань вченої ради факультету та Університету, Науково-методичної ради, з метою надання рекомендацій гарантам під час перегляду ОП. Проте залученість здобувачів до опитування невисока. Так, рішенням Вченої ради гарантам освітніх програм рекомендувалось розмішувати звіти на офіційних сторінках кафедр щодо можливості врахування пропозицій здобувачів освіти при наступному перегляді освітніх програм, оскільки передбачається, що зниження відсотку проходження анкет викликано тим, що студенти не бачать очевидних змін в освітніх програмах та освітньому процесі. На час проведення акредитаційної експертизи, звіти щодо результатів опитувань оприлюднено на веб сторінках кафедр Університету. <https://www.kspu.edu/PublisherReader.aspx?newsId=12072>

6. Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема, зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій), беруться до уваги під час перегляду освітньої програми.

ОНП Географія проходить первинну акредитацію, тому зауважень та пропозицій щодо її реалізації за результатами акредитаційної експертизи ще не було.

7. В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, яка сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою.

Культура якості, що сприяє розвитку ОНП та освітньо-наукової діяльності проявляється в корпоративній культурі та взаєморозумінні. Спілкування зі стейкхолдерами показало, що всі учасники освітнього процесу позитивно сприймають політику та процедури забезпечення якості та готові долучитися до удосконалення внутрішньої системи забезпечення якості. НПП, котрі забезпечують дану ОНП проходять стажування та підвищення кваліфікації, що забезпечує здобувачеві вищої освіти якісну фахову підготовку. Учасники освітнього процесу усвідомлюють та дотримуються принципів академічної доброчесності, якості освіти під час участі в освітньо-науковому процесі. Під час акредитаційної експертизи ОНП Географія підтверджено залучення академічної спільноти Університету до процедур внутрішнього забезпечення якості освіти. Академічний та адміністративний персонал, роботодавці, здобувачі вищої освіти, наукове товариство студентів, аспірантів, докторантів та молодих вчених підтвердили свою участь у формуванні заходів щодо удосконалення якості освіти за даною ОНП. Учасники освітнього процесу дотримуються принципів академічної доброчесності; застосовуються антиплагіатні програми для перевірки текстів наукових і дисертаційних робіт здобувачів

Загальний аналіз щодо Критерію 8:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 8.

Університет чітко дотримується процедур розроблення, моніторингу та перегляду ОП. Здобувачі та роботодавці безпосередньо приймають участь в покращенні ОНП Географія. В Університеті функціонує відділ забезпечення якості освіти, який регулярно проводить опитування серед здобувачів щодо якості освітніх програм.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 8.

До слабких сторін слід віднести: обмежене коло роботодавців, що безпосередньо долучені до моніторингу та перегляду ОНП; коло питань в опитуваннях здобувачів потребує розширення щодо якості освіти, конфліктних ситуацій, академічної доброчесності; Рекомендується розширити коло роботодавців; вдосконалити анкети для опитувань здобувачів; розробити анкети для опитувань роботодавців та випускників.

Рівень відповідності Критерію 8.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 8.

В Університеті наявна чітка процедура перегляду ОНП, якої дотримуються всі учасники освітнього процесу. В академічній спільноті сформована культура якості. Проте певні недоліки, що були виявлені під час експертизи загалом не впливають на якість освітньої програми, що дозволяє зробити висновок, що ОНП за критерієм 8 відповідає рівню В

Критерій 9. Прозорість та публічність:

1. Визначені чіткі і зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Правила і процедури, що регулюють права та обов'язки учасників освітнього процесу визначені локальними нормативними документами, є чіткими, зрозумілими та оприлюднені на офіційному веб сайті у вільному доступі за посиланням <https://www.kspu.edu/Legislation/educationalprocessdocs.aspx> : Статут <https://www.kspu.edu/About/StatuteKSU.aspx> Стратегічний план розвитку ХДУ на 2018-2023 рр <https://www.kspu.edu/Legislation/strategy.aspx> Положення про організацію освітнього процесу, "Положення про освітню програму у Херсонському державному університеті" <https://www.kspu.edu/FileDownload.ashx/?id=e19c25b4-0d57-4e4a-877b-c212e7499d73>, "Положенні про гаранта і групу забезпечення освітньої програми" <https://www.kspu.edu/FileDownload.ashx/618-D%20Положення%20про%20гаранта%20і%20групу%20забезпечення%20освітніх%20програм%20ХДУ.pdf.pdf?id=52947234-9621-4920-81ad-7a774dc2136d> Положення про врегулювання конфліктних ситуацій Порядок оскарження процедури проведення та результатів оцінювання Положення про дистанційне навчання Положення про академічну мобільність. Під час дистанційної експертизи підтверджено, що учасники освітнього процесу ознайомлені з наведеними документами, про що свідчить спілкування зі стейкхолдерами та здобувачами.

2. Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті відповідний проект з метою отримання зауважень та пропозиції заінтересованих сторін.

На момент проведення акредитаційної експертизи ОНП було затверджено, тому проект не оприлюднено. Проте роботодавці та здобувачі під час інтерв'ювання запевнили, що ознайомилися з проектом ОНП Географія на сайті ХДУ до його затвердження. Університет оприлюднює на своєму сайті ОП для ознайомлення та внесення пропозицій стейкхолдерів https://www.kspu.edu/About/DepartmentAndServices/DDoctorants/Educational_and_scientific_programs/onp106.aspx https://www.kspu.edu/About/Faculty/Faculty_of_biolog_geograf_ecol/ChairSocialEconomicGeography/graduateschool/program.aspx На сайті висвітлена інформація про те, що відгуки, зауваження та побажання щодо змін в представленій освітній програмі можна надсилати на адресу гаранта.

3. Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства.

ОНП Географія оприлюднена на веб сайті, де містяться її опис, зміст, силабуси, робочі програми освітніх компонентів: https://www.kspu.edu/About/Faculty/Faculty_of_biolog_geograf_ecol/ChairSocialEconomicGeography/graduateschool/program.aspx; https://www.kspu.edu/About/Faculty/Faculty_of_biolog_geograf_ecol/ChairSocialEconomicGeography/graduateschool/Syllabus.aspx. Всі документи знаходяться у вільному доступі для всіх зацікавлених осіб. Інформація, представлена на сайті вичерпна та достовірна. Інформація на сайті оновлюється щодня, що дає можливість отримувати найактуальнішу інформацію всім учасникам освітнього процесу, було підтверджено під час зустрічей у фокус групах.

Загальний аналіз щодо Критерію 9:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 9.

Вся необхідна інформація, яка регулює освітній процес у ХДУ є у вільному доступі на сайті Університету. Також розміщені на сайті ОНП, навчальні плани та робочі програми. Університет відкритий до обговорення та внесення пропозицій стейкхолдерів та надає таку можливість через оприлюднення контактів, на які можна надсилати зауваження та пропозиції. Позитивною практикою є забезпечення можливості стейкхолдерам підтримувати особистий контакт з гарантом ОНП з приводу її удосконалення за рахунок розміщення на сайті ЗВО контактних даних гаранта.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 9.

Слабких сторін не виявлено

Рівень відповідності Критерію 9.

Рівень А

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 9.

ХДУ дотримується принципів прозорості та публічності під час освітнього процесу. В Університеті наявні чіткі та зрозумілі правила регулювання освітнього процесу. Вся нормативно-правова база є у вільному доступі для ознайомлення всіх зацікавлених осіб. Інформація щодо цілей, змісту та очікуваних результатів навчання ОНП надається в повному обсязі аспірантам, шляхом розміщення її на сайті та безпосереднього спілкування з НПП. В університеті налагоджено зворотній зв'язок зі здобувачами та іншими стейкхолдерами, що сприяє виявленню їх потреб та вдосконаленню освітньої діяльності в ХДУ.

Критерій 10. Навчання через дослідження:

1. Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності у закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю.

Зміст ОНП відповідає науковим інтересам аспірантів і забезпечує їхню підготовку до дослідницької та викладацької діяльності. В результаті ознайомлення ЕГ з індивідуальними планами аспірантів (див. додаткові документи на запит ЕГ) з'ясовано, що аспіранти вивчали дисципліни, що відповідають тематиці дисертаційних досліджень. ОК «Іноземна мова», «Історія та філософія науки», «Методологія і методи географічних досліджень», «Сучасні концепції природничої і суспільної географії» забезпечують підготовку аспірантів до дослідницької діяльності. ОК «Сучасні освітні технології та наукова дипломатія», Аспірантська (педагогічна) практика забезпечують методологічні та викладацькі компетентності аспірантів. Вибіркові ОК дозволяють підсилити вектор обраних досліджень. Загалом складові ОНП відповідають пункту 27 «Порядку підготовки здобувачів ступеня доктора філософії та доктора наук у ЗВО (наукових установах)», затвердженого Постановою КМУ від 23 березня 2016 р. № 261.

2. Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напряміві досліджень наукових керівників.

Надані матеріали щодо напрямів наукової діяльності аспірантів і напрямів досліджень наукових керівників, а також співбесіди у фокус-групах показали відповідність напрямів їх досліджень (див. додаткові документи на запит ЕГ; файл: «7) Відповідність тематики публікаціям керівників»). Тема дисертації Нападовської Г.Ю. «Географічні умови і ресурси формування територіальних громад регіону (на прикладі Херсонської області)» відповідає напряміві досліджень наукового керівника, Пилипенка І.О., темі його дисертації («Центро-периферійні процеси і структури в територіальній організації суспільства») та публікаціям; тема дисертації Сімченка С.В. «Роль інженерних споруд в розвитку берегової зони Чорного і Азовського морів у межах Херсонської області» відповідає напряміві досліджень наукового керівника, Давидова О.В., темі його дисертації («Структура та природоохоронне значення вітроприсушних берегів Чорного моря») та публікаціям; теми дисертацій Шелухіної О.О. «Еколого-географічний аналіз умов

життєдіяльності населення регіону на прикладі Херсонської області» та Лозової Л.В. «Суспільно-географічні дослідження просторових трансформацій міського простору і приміської зони міста Херсона» відповідають напрямові досліджень наукового керівника, Мальчикової Д.С., темі її дисертації («Методологія і методика геопланування сільської місцевості на регіональному рівні») та публікаціям. Наявні також спільні публікації наукових керівників і аспірантів. Аналіз публікацій наукових керівників аспірантів, викладачів, які забезпечують реалізацію ОНП, дозволяє ЕГ зробити висновок про наявність у ЗВО «критичної маси» дослідників, які спільно працюють над однією науковою проблематикою та забезпечують можливість якісного наукового консультування щодо проведення досліджень кожного з аспірантів.

3. Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення і апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквиумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо).

В ХДУ створено відповідні умови для здійснення наукової діяльності аспірантів та ефективного поєднання навчання та дослідження, що підтвердили аспіранти даної ОНП під час спілкування з ЕГ. Так аспірантка Шелухіна О.О. на зустрічі з ЕГ підтвердила, що в рамках свого дослідження використовує кабінет картографії, де наявне спеціальне програмне забезпечення. Аспірант Сімченко С.В. наголосив, що частина його досліджень проходила в межах СОТ «Буревісник», який є структурним підрозділом ХДУ. Також здобувач зазначив, що обладнанням для його досліджень слугує наявні на кафедрі теодоліт та нівелір. Результати своїх наукових досліджень аспіранти мають змогу публікувати у «Науковому віснику Херсонського державного університету. Серія: Географічні науки», який входить до фахових видань категорії В. Навчально-методичною літературою, науковими журналами, доступом до баз даних WoS та Scopus забезпечує Наукова бібліотека ХДУ.

4. Заклад вищої освіти забезпечує можливості для долучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проєктах тощо.

Участь аспірантів у міжнародних проєктах регулюється "Положенням про академічну мобільність здобувачів вищої освіти ХДУ" (Наказ від 26.06.2020 № 592-Д) та "Положенням про інтернаціоналізацію ХДУ" (Наказ від 26.06.2020 № 593-Д) (<http://kspu.edu/1/InternationalMobilityKSU.aspx>) та сприяє долученню аспірантів до міжнародної академічної спільноти. Інформаційний Центр ЕС при ХДУ (<http://www.kspu.edu/InternationalActivities/EUIC.aspx>). На ОНП Географія аспіранти долучаються до міжнародної спільноти шляхом публікації статей у закордонних виданнях, участі у міжнародних конференціях та наукових проєктах., зокрема аспірант Сімченко С.В. прийняв участь у міжнародній науково-практичній інтернет-конференції «Використання традиційних і сучасних технологій у геодезії, картографії, землеустрої та кадастрі»: та опублікував тези Застосування мобільних додатків GPS-трекерів та «GOOGLE EARTH PRO» у процесі дослідження берегової зони моря. Нападовська Г.Ю. взяла участь у міжнародній науковій конференції під назвою "Від географії до географічного українознавства: еволюція освітньо-наукових ідей та пошуків" Це було підтверджено як під час проведення фокус-груп, так і під час аналізу документів, наданих на запит ЕГ.

5. Існує практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проєктах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються.

Наукові керівники аспірантів є активними дослідниками. Це підтверджується інформацією про публікативну активність, яка наведена на сайті ЗВО https://www.kspu.edu/About/Faculty/Faculty_of_biolog_geograf_ecol/ChairSocialEconomicGeography/graduateschool/Staffing.aspx, а також фокус-групою з науковими керівниками. Зокрема, доц. Давидов О.В. наразі бере участь у спільному україно-литовському проєкті, присвяченому вивченню динаміки берегової зони безприпливних морів. Проф. Пилипенко І.О. та Мальчикова Д.С. задіяні у формуванні ГІС-порталу Херсонської області.

6. Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у науковій діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для виключення можливості здійснення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності.

Застосування загальних засад та правил, дотримання наукової етики в науковій діяльності аспірантів та наукових керівників регулюється "Положенням про академічну доброчесність учасників освітнього процесу ХДУ" <http://surl.li/ztky>. У ХДУ розроблено кодекси академічної доброчесності здобувачів і керівників, які підписуються відповідними учасниками освітнього процесу. В Університеті створено Комісію з питань академічної доброчесності ХДУ <http://www.kspu.edu/Information/Academicintegrity.aspx>. Регулярно проводяться заходи з популяризації академічної доброчесності, що висвітлюється на сайті ХДУ <http://www.kspu.edu/Information/Academicintegrity.aspx>.

Всі роботи здобувачів (дисертації, статті, тези) перевіряються на плагіат згідно з "Порядком виявлення та запобігання академічному плагіату у науково-дослідній та навчальній діяльності здобувачів вищої освіти ХДУ" <http://kspu.edu/1/PositionOfAcademicIntegrity.aspx> У ХДУ були випадки відсторонення НПП від наукового керівництва за порушення правил академічної доброчесності <http://www.kspu.edu/Information/AcademicIntegrity.aspx> (наказ 535-Д). Випадків порушення академічної доброчесності на ОНП зафіксовано не було. Учасники освітнього процесу усвідомлюють та дотримуються принципів академічної доброчесності, якості освіти під час участі в освітньо-науковому процесі.

Загальний аналіз щодо Критерію 10:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 10.

ЗВО надає підтримку та допомогу здобувачам ОНП для здійснення навчання через дослідження, що полягає у можливості реалізації їх наукових інтересів, у забезпеченні висококваліфікованим науковим керівництвом, достатньою матеріально-технічною базою, можливістю здійснення публікаційної активності

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 10.

ЕГ рекомендує розширювати можливості участі аспірантів у міжнародній мобільності. Також рекомендовано провадити практику подвійного керівництва здобувачами, в тому числі за участю керівників з інших країн.

Рівень відповідності Критерію 10.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 10.

Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів, забезпечує їхню підготовку до дослідницької та викладацької діяльності у галузі географічних наук. Наукові керівники є активними дослідниками, тому їхня участь у наукових проєктах, забезпечує можливість пропонувати аспірантам нові напрямки наукових досліджень. ХДУ забезпечує аспірантам можливість проводити і апробувати результати власних наукових досліджень, надає їм можливість брати участь у наукових конференціях, програмах міжнародного обміну та міжнародних наукових проєктах. Проводиться політика дотримання академічної доброчесності у науковій діяльності наукових керівників та аспірантів. Недолік, який полягає у розширенні можливості аспірантів у міжнародній мобільності може бути врегульований у робочому порядку найближчим часом. Зважаючи на сильні і слабкі сторони та наведені рекомендації, ЕГ вважає, що ОНП відповідає рівню В за критерієм 10.

IV. Інші спостереження

У цьому розділі експертна група може викласти інші спостереження, пов'язані із освітньою програмою, освітньою діяльністю за цією програмою або процедурою проведення акредитації.

дані відсутні

V. Підсумки

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації ОП, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, **відсутні**.

За результатами акредитаційної експертизи експертна група вважає, що освітня програма відповідає Критеріям за наступними рівнями відповідності:

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми	B
Критерій 2 . Структура та зміст освітньої програми	B
Критерій 3 . Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання	B
Критерій 4 . Навчання і викладання за освітньою програмою	B
Критерій 5 . Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність	B
Критерій 6. Людські ресурси	B
Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси	A
Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми	B
Критерій 9. Прозорість та публічність	A
Критерій 10. Навчання через дослідження	B

За результатами акредитаційної експертизи рішенням експертної групи є **акредитація**.

Додатки до звіту:

Відсутні

Шляхом підписання цього звіту ми стверджуємо, що провели акредитаційну експертизу у повній відповідності із Положенням про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, та інших актів законодавства, а також здійснювали свої функції добросовісно, неупереджено і доброчесно.

Документ підписаний кваліфікованими електронними підписами.

Керівник експертної групи

Яворська Вікторія Володимирівна

Члени експертної групи

Приходько Микола Миколайович

Брайнінгер Ольга Іванівна